

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Obligatione Matrimoniali secundum Legem Naturae

Wernher, Johann Balthasar von

Lipsiae, 1698

§. XXVI

urn:nbn:de:bsz:31-102612

va cura est. Similiter id naturæ matrimonii repugnat, quòd Judæo-
tum consuetudine maritus quidem habebat licentiam dimittendi
uxorem; hæc autem ab ipso invito divertere non poterat; unicò
casu exceptò, si quis nimirum calumniatus esset, se in primo con-
gressu uxorem non invenisse virginem. Vid. *Pufend. d. J. N. &*
G. l. VI. c. 4. §. 23. Ineptum profectò morem! Quid enim? Annon
pactis, quæ matrimonio tacite insunt, æquale jus mutuo conjugibus
in corpora quæsitum est? Ut taceam, lepidos homines nullum cer-
tum & infallibile virginitatis signum scire potuisse. His ergò ita
expositis, concludimus, nec additum neque detractum quicquam
in hoc argumentò esse dispositioni Juris Nat. lege Divinâ, pari mo-
dò in Veteri & Novò foedere se exerente. Nec obstat, quòd Chri-
stus passim in N. T. solum adulterium pro legitima dissolvendi ma-
trimonium causa agnoscat. Cùm enim de hoc argumento loquitur,
semper eum supponit casum, quò constitutum & validum matri-
monium conjux abrumpere possit; quò ipsò tamen vinculum non
inducit vel eò casu, quò non tam facit, quàm patitur divortium con-
jux, v. gr. ab altero malitiosè desertus, vel quo matrimonium perse
defectus aliquis, ut ineptitudo ad copulam viciat.

§. XXV.

Illud etiam firmum manet, solam morum perversitatem in
conjugè & animorum in utroque disparitatem, justam divortii
causam, uti non Jure naturæ, quòd supra ostendimus, ita nec Lege
divinâ esse; & proinde hodiernum eam ad dissolvendum matrimo-
niale vinculum neutiquam sufficere, utut quoad thorum & mensam
salvò manente vinculo matrimoniali, separatio suscipi, circumstan-
tiis ita ferentibus, possit. *Dedek. V. 3. Conf. l. 4. sect. 2. p. 442. Reusn.*
l. 1. Consult. 8. & 16. Carpz. Jurispr. Eccles. p. 2. d. 210. 215 seqq.

§. XXVI.

Igitur mirari subit grandem laborem, quem ad contrarium
deducendum peculiari tractatu suscepit *Johannes Miltonus*; nisi for-
tasse, quòd *Pufendorsius* suspicatur, domesticæ ipsi miserix ad
operam talem tam anxie navandam impulerunt. In recensendis
ejus præcipuis argumentis, quibus figmentum hoc suum tueri nititur,
industriam se exhibet. *Pufend. c. l. §. 24.* Quæ singula nos, id enim
is in

is in plerisque generaliter quædam respondisse contentus haud fecit, dissolvere conabimur. Primum itaque sententiæ suæ tanquam fundamentum substernit, *ex verbis instituti divinitus matrimonii apparere nobilissimum scopum, quem DEUS ob oculos habuerit, fuisse commo-*
dam & amicabilem conversationem viri cum muliere medendis vitæ molestiis: propagationem generis, cujus in sequentibus demum verbis mentio fit, finem esse matrimonii, qui priori dignitate cedat. Rectè verò *Pufendorfius* hypotheseos hujus veritatem negat, quæritque rationem, cur *DEUS*, si per societatem conjugalem non primario sobolis procreationem intenderet, non virum viro potius, quam feminæ conjunxerit, multò minorem sanè, si à voluptate, quæ sobolis procreandæ negotium comitatur, viro jucunditatem allatura, quam si cum paræ sexus persona in vitæ societatem coiisset; quam rem manifestò puerorum & senum exemplò *Pufendorfius c. l.* illustrat. Ad locum *Gen. II. v. 18.* respondemus primò in genere, solum ordinem, nisi firma subsit simul ratio, præstantiam rei præ alia largiri non posse. Deinde verba ista, *Parabimus ei auxilium*, non respiciunt determinatè alterutrum conjugii finem, sed generalia sunt, & ab utroque præscindunt, ita, ut ad utrumque commodè applicari possint; & auxilium illud adjumentum, cum in producendâ sobole, tum in molliendis vitæ molestiis significet. In specie urget primò perversitatem morum, contumacemque & emendationis impatientem indolem graviorem abrumpendi causam esse, quam morbum fonticum, aut fœditatem & aliam quamcunque, ob quam tamen olim Judæis *Deuter. XXIV.* divortia permissa fuerint. Separanda autem & distingvenda hîc sunt, quæ cum longè diversa sint, ipse tamen miscet. Nam si de morbo ipsi fontico matrimonium præcedente sermo sit, ob quem conjux ad copulam ineptus planè est, nego disparitatem animorum, renitensque & pervicax alterutrius conjugis ingenium graviorem divortii causam esse; cum non nisi pactum conjugis secundarium lædat, morumque in melius iturorum saltem spes supersit, priori illo nunquam, quod præsupponitur removendo atque inhabilem reddente conjugem, ad standum pacto principali. Porro ait, *nullam societatem obstringere socios, contra institutæ societatis principalem finem, aut contra*

intentionem & spem utriusque aut alterutrius in societatem coeunti-
um; jam autem voluisse DEUM adungere viro auxilium familia-
re & domesticum, non autem tortorem &c. Sed jam supra diximus,
aliam esse hujus conjugalis, quam alterius alicujus societatis ratio-
nem. Cum enim ex rerum communione perpetuæ soleant lites e-
nasci; Inde ad concedendum ab ea discessum procliviores solent
LL. esse, quod secus in arctissima hæc vitæ societate & consuetu-
dine. Præterea hypothese falsæ inititur, quod ait, *precipua-
conjugii finem esse adiutorium mutuum*; Contrarium enim jam su-
pra à nobis demonstratum est. Accusat etiam absurditatis Jus Ca-
nonicum, quod frigiditatis, non morum acerbitatis rationem in-
dissociando matrimonio habuerit; cum illa confestim se prodat.
Hi autem sæpenumerò primùm mollissimè & humanissimè con-
suetudinis specie imponant. At eum est hæc valdè infirma ratio.
Sive enim ab initio statim manifestum sit, sive ex intervallo se
prodat, modò sit vitium substantiale, matrimonium vitiat. *Pu-
gnare item cum lege caritatis, putat, cogere hominem, ut in perpetua
calamitate hereat, in eaque sciat, nullum nisi mortis remedium su-
peresse.* Fictitia verò hæc pugna est. Neque enim caritatem læ-
dit, petere, ut individua sit cum illa persona consuetudo, quam
quis semel bonorum malorumque sociam delegit; cui consuetudi-
ni si quæ adhæret calamitas, & æquo illa animo ferenda, & evita-
re eam conjux maximam partem potest, si manentibus, ut innui-
mus supra, cæteris conjugii officiis, à cohabitatione quotidianâ &
familiari tamdiu se abstineat, quoad ipsius mores in melius haud
iverint. Præsidium etiam sententiæ suæ querit in eo, quod *sacra
Scriptum matrimonium ad evitandas tentationes sive deat, que comitari
caelibatum soleant. Nullas autem majores tentationes esse posse,
quàm si pervicax immorigeri ingenii sociæ alicui contingat.* Cu-
jusmodi autem hæc tentationes, de quibus loquitur, sint, satis in-
telligere non possum; Nam præterquam, quod non semper hoc ca-
su necessariò tentationes sub oriuntur, removeri eæ, & evi-
tari per consuetudinem matrimonialem, quæ morum perversi-
tas non semper tollit, possunt. Maimonidis & Bodini testimonia,
quæ adducit, nullum veritati præjudicium afferre possunt; neque
sen-

sententiæ ipsius favet locus, ad quem sæpius confugit, *Deut.*
XXIV. Falsò enim existimat, ibi, ob qualemcunqve corporis foedi-
tatem permissum fuisse Judæis divortium cum conjuge facere, cum,
quod insuperioribus ostendimus, Mosaica ista conniventia licitum
non fecerit divortium in foro diuino, sed à poena solùm in foro ex-
terno & hominum propterea sustinenda liberaverit. Nec quic-
quam premit, quòd ait, matrimonium consensione animorum,
constitui; adeoque deficiente illà voluntatum combinatione, di-
vortio meritò locum esse. Disting. enim probè est id, quod essenti-
am matrimonio largitur, seu illud constituit, ab eo, in qua consti-
tutum jam subsistit. Prius conjunctio animorum est, sine qua exi-
stere matrimonium non potest, subsistentia autem ejusdem non
desiderat præcisè hujus voluntatis non interruptam continuatio-
nem; quæ & multorum contractuum natura est, ut à consensu mu-
tuo substantiam accipiant. Subsistunt autem, ut ut pars altera ex
postfacto supervenientem dissensum alleget. Nam hic valet illud
vulgare: *Quod ab initio est voluntatis, ex postfacto sit necessitatis.*
Et hæc præcipua præsidia sunt, quæ *Miltonus* pro tuenda sententia
suà promit, De quibus confer omnino *Puffend. d. J. N. & G. l. VI.*
c. 1. §. 24. Ego de diffusa hac & utilissima materia præcipua secun-
dum Jus N. exegisse satis habens, hic fontes claudo, Tibique, Æ-
TERNI PATRIS ÆTERNA PROLES, & pro præstito hacten-
us auxilio grates submissè ego, & in futurum quoque
tempus studia mea humillimè
commendo!

F I N I S.

